

Det finns mycket kärlek på nätet, men också en massa elakheter, särskilt i sociala medier. Tänk om vi kunde få slippa det senare. Eller i alla fall få lite mindre av det. Canon och Bris har därför tagit fram en guide för hur du kan bidra till att skapa ett bättre och schysstare klimat i sociala medier.

CANON OCH BRIS:

GUIDEN TILL SCHYSST BILDHANTERING I SOCIALA MEDIER

FRÅGA FÖRST DELA SEN

Att fråga någon om du får lägga upp en bild på dem innan du gör det handlar långt ifrån alltid om att man vill se bra ut på bild. Det handlar om personlig integritet och respekt. Idag är alla fotografer, vi bär med oss en kamera i fickan och fotar under middagar och fester, på jobbet och semestern. Vi lägger upp bilder på Instagram, Facebook eller Snapchat, många gånger utan att be om lov och ibland utan att riktigt tänka efter innan. Ha alltid i bakhuvudet att fråga innan du fotar, lägger upp och taggar någon i bilder på sociala medier. Fråga alltid först – dela sen.

TÄNK FÖRST DELA SEN

De bilder som du lägger upp på sociala medier kommer inte ligga kvar där för evigt, men de kommer att finnas där under en mycket lång tid. Och du kommer inte kunna kontrollera vem som delar eller ser dem. Samma sak gäller med andras bilder. Det är svårt att veta om en bild har delats med samtycke eller inte. Kom ihåg att personen på bilden kanske inte gått med på att någon annan använder den, så var källkritisk och tänk efter innan du lägger upp och delar bilder.

TÄNK EFTER INNAN DU KOMMENTERAR

Det är lätt att bli upprörd över saker i sociala medier. Du ser något som gör dig arg eller provocerad och känner att du direkt vill gå in och berätta att personen har fel och du har rätt. Men tänk efter innan du kommenterar. Sociala medier är på riktigt och det du säger där betyder precis lika mycket som om du säger det direkt. Man ska såklart säga till om man tycker någon har fel eller gör något dumt, många gånger är det till och med bra att göra det. Men fundera en extra gång på hur du säger det. Det gör stor skillnad för hur det tas emot och uppfattas. Kommentera aldrig i affekt. Tänk efter först och kommentera sen.

UPPMÄRKSAMMA ALLTID FOTOGRAFEN

Det är inte helt ovanligt att bilder används på ett olovligt sätt i sociala medier. Om du använder någon annans bild, berätta alltid vem det är som tagit den. En bilds upphovsrätt tillhör fotografen och därför bör du alltid skriva fotografens namn eller till exempel tagga fotografens Instagram eller Facebook. Det gäller även om fotografen är din vän eller någon i din familj. Genom att uppmärksamma varandras innehåll skapar vi både ett schysstare klimat och bidrar till bättre bildhantering på nätet.

Vill du ha mer tips och råd eller prata om någonting specifikt?

Ring Bris Vuxentelefon 0771-50 50 50

Bris chatt, mail och telefon 116 111 är öppen för dig under 18 år alla dagar 14–21. Det är gratis och självklart kan du vara anonym!

BRIS Canon

PRATA MED VARANDRA

Utgå från att det mesta som händer i sociala medier är bra, för så är det. Var nyfiken och öppen så blir det ännu roligare. Men glöm inte att dela med er av era erfarenheter. Som vuxen är det viktigt att tidigt prata med barn om sociala medier och hur de kan agera om något händer som känns svårt eller läskigt. Vuxna som försöker förstå barns vardag, som lyssnar och agerar för barnets bästa är förmodligen en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn. Säg till ditt barn att de alltid kan berätta om något inte känns bra – det är viktigt att finnas där, stötta och se till att det alltid är enkelt för barn att våga prata med en vuxen om något händer. Glöm samtidigt inte att barn har rätt till sin integritet och du måste inte veta allt ditt barn gör.

Hur anmäler eller blockerar man någon?

På alla sociala medier går det att anmäla inlägg, foton, meddelanden och profiler. Oftast är det en liten knapp med tre punkter i något av hörnen på inlägget, och när du klickar där finns nästan alltid alternativet "Anmäl". Om det inte går att anmäla så finns det alltid instruktioner om hur man anmäler eller blockerar användare och bilder på plattformarnas hemsidor.

Fakta om guiden

Den här guiden är framtagen i ett samarbete mellan Canon och Bris för att förbättra kunskapen om bildhantering på sociala medier. Bakgrunden till guiden är en undersökning gjord av Kantar Sifo på uppdrag av Canon. Undersökningen genomfördes under perioden 4 juni – 10 juni 2018 och omfattade 1000 intervjuer med föräldrar mellan 25 och 60 år med hemmavarande barn i åldern 8–16 år.

Illustrationer Åsa Törnquist

BEHANDLA ANDRA SOM DU SJÄLV VILL BLI BEHANDLAD

Det är en bra regel att behandla andra som du själv vill bli behandlad i det vanliga livet. Det är även en bra regel i sociala medier. Alla som använder sociala medier är ansvariga för att göra det till en trygg och rolig plats. Det mesta som händer i sociala medier är positivt och givande. Samtidigt är det många som har blivit utsatta för mobbing eller kränkningar och de flesta barn har sett vuxna som betar sig dåligt på nätet. Så bete dig schysst. Var en bra förebild som vuxen och om du ser något som inte verkar rätt, anmäl bilden eller personen som lagt upp den.

LITA PÅ BARN & UNGAS OMDÖME

Barn och unga har mycket bättre koll än vad många vuxna tror. Det är något som särskilt gäller i sociala medier. Om du som vuxen känner dig osäker på hur du själv ska bete dig, fråga ett barn eller ung person. De har oftast bättre koll och pratar mycket med varandra om deras vardag i sociala medier.

Vill du läsa mer?

Det finns massa bra tips om barn och internet och information om hur du går tillväga om du blir utsatt för eller ser kränkningar.

BRIS Ungas integritet på nätet – Råd till dig som är vuxen

BRIS För vuxna om barn – Utsatt på nätet

Surfa Lugnt

Statens medieråd

Make Equal – Skärpning

OM DU SER NÅGOT KRÄNKANDE ELLER ELAKT – SÄG IFRÅN!

Många väljer att inte agera när de ser kränkningar på nätet. Vissa gör inget för att de känner sig osäkra på hur de ska bete sig eller är rädda för att själva bli utsatta. Men om du känner att du kan – säg ifrån! Det finns en massa bra saker med att göra det. Du övar dig själv på att säga att något inte är okej och även om det inte handlar om dig så blir det en träning om du skulle behöva. Att någon säger ifrån kan spela stor roll för den som utsätts och för andra som ser det, du visar för den som blivit kränkt att den inte är ensam. Om fler säger ifrån blir det också svårare att säga taskiga saker på nätet. Enskilda personers hat och andras tystnad förutsätter ofta varandra. Det är när vi bryter tystnaden som hatet får det svårt, det gäller både på nätet och utanför. Om du själv blir utsatt för något kränkande eller ser något olämpligt – anmäl eller blockera innehållet eller användaren.